Ч. 232 | Неділя 15 (27) жовтня 1895. | Рік V.

**Виходить у Львові що дня** (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

**Редакция і Адміністрация:** улиця Чарнецкого ч. 8.

**Письма** приймають ся лиш франковані.

**Рукописи** звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

**Рекламациї** незапечатані вільні від оплати почтової.

# НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

*Додаток до „Ґазети Львівскої".*

**Передплата** у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

## Промова пос. Барвіньского

**виголошена в Палаті послів підчас дебати над проґрамою Правительства.**

Висока Палато!

Політичне положенє, яке витворила проголошена на послїднім засїданю Вис. Палати проґрама нового Правительства, накладає на репрезентантів всїх народностий нашої половини держави, особливо же на представителїв всїх партий сеї Вис. Палати заняти становище супротив Правительства і поставленої ним проґрами.

З тої причини чує ся і руский клюб обовязаним в сїй політично важній хвили висказати ся о проголошеній новим Правительством проґрамі і я з припорученя руского клюбу зголосив ся до слова, щоби зазначити політичне єго становище супротив правительства.

Представителї руского народу були завсїгди перенятї тим переконанєм, що лиш через мирне пожитє сполучених в одну цїлість народностий можна утворити і удержати упорядковану у внутрі і на зверх могучу Австрию. Коли-ж нове Правительство поставило собі за задачу стреміти до того мирного сожитя всїма прислугуючими єму средствами, підпирати єго і довести до него, то ми яко репрезентанти руского народу не хочемо о тім ніяк сумнївати ся і мусимо зовсім рішучо заявити, що ся висока цїль дасть ся осягнути лиш на основі повного рівноуправленя всїх народностий і горожан держави нашої державної половини і лиш на основі точного переведеня і коректного виконуваня основних законів дасть ся перевести. То мусимо ми яко представителї руского народу, котрий може лиш в дуже малїй мірі тїшити ся правами, запорученими конституцийно всїм народам держави, зазначити зі всею вагою. З того виходить природно, що ми будемо мусїли підносити дуже богато дійстно оправданих жадань, котрі суть необходимо потрібні для культурного і економічного розвою і піднесеня руского народу, та наставати на їх зреалізованє. Бо коли то відповідає особливо державному інтересови заопікувати ся специяльно економічно слабшими і оставшими ся позаду краями, то має то бодай в такій самій мірі значінє і для культурно полишених позаду і занедбаних народностий. То, що занедбано через десятки лїт, треба доробити і направити.

Ми витаємо длятого щиро заяву Правительства, що оно не хоче вминати національних питань і опирати ся їх залагодженю, що оно чує ся зобовязаним само старати ся о то, щоби усувати з дороги каменї приткновеня. Коли нове Правительство буде мати відвагу і силу придушити і усмирити національний шовінізм та вузкого серця еґоїм, в справах національних поставити запору гнобленю національних меншостий, коли оно буде уникати всякої картельової полїтики, то витворить тим певно могучу Австрию, мирне пристановище для всїх народів Монархії.

З особливим вдоволенєм почули ми, що правительство буде мати завсїгди на оці економічні справи і особливо буде старати ся о економічно слабші і приставші по заду краї. Наш край коронний Галичина був через якийсь час дуже кривдженний і занедбаний, підчас коли другі краї діставали сильну поміч від правительства і можуть тїшити ся великим економічним розвоєм. Економічне положенє нашої вітчини єсть дуже сумне а еміґрация до Америки цїлими масами дає на то неоспоримий доказ. Інтерес держави вимагає того, щоби тому лихому положеню нашої вітчини як і других економічно приоставших країв зарадити відповідними реформами, як також через відновлене угод з Угорщиною на справедливій основі, та через відповідне і увзглядняюче інтереси низших верств залагодженє справи реформи податкової увільнити економічно слабші краї від надмірного гнету податкового.

Правительство зробило вигляд на предложенє в найблизшім часї проекту реформи виборчої. Ми застерігаємо собі поговорити о сїм предметі при обговорюваню проекту; тут нехай нам лиш буде вільно вказати на то, що руский нарід вдоволить ся лиш такою реформою виборчою, котра забезпечить єму репрезентацию парляментарну, відповідну єго числу народному і єго культурним та економічним интересам, та свободу виборів, як також, котра буде в силї усунути дотеперішне покривдженє і полишуванє позаду в парляментарних репрезентациях.

Наконець позволю собі звернути увагу Правительства на одну важну справу. Правительство не вагало ся признати велику вагу ческій справі, з чого можна робити висновок, що оно числить залагодженє сеї справи до своїх задач, і зовсїм справедливо: бо лиш через щасливе і вдоволяюче залагодженє сеї справи, можна на північнім заходї нашої Монархії витворити нормальні відносини. Коли-ж Правительство єсть добре сьвідоме великої ваги сеї справи, то нехай же не легковажить також і значіня руского питаня. Не лиш справедливість, котру нове правительство оголосило своїм покликом, вимагає того, щоби руске питанє було вдоволяючо полаго-

---

6)

## З ЧАСУ КОМЕТИ.

*(Повістка з моравского села. — З ческого — А. Г. Сокола).*

(Дальше).

— Тут маєте воли! — показує Вавра в иншій стайни.

— На що тільки волів? — дивує ся інжинір.

— До ораня.

— Так богато?

— Ну, вистала би третина, але прецї не можу як кождий инший простий селянин орати одною парою — то менї не пристоїть!

— А так! Ну, певне.

— Тут маю телята відлучені. Є їх двайцять; вчера велїв я одно зарізати, бо треба було печені нинї на обід. Як лишите ся у мене на обід —

— О, ви надто ласкаві!

— Прошу, маю звідки. Правда, які талята, що? Шкода, що не маю таких гарних лошат. Якось того року не повело ся. Маю лише четверо, але они тепер на пасовиску. Мусите знати, що маю величезне пасовиско, пів години ходу звідси. Дістав би-м за него з пять тисяч... Тут ті кобили, що мають лошата.

— На що держите так богато коний, пане бурмістре?

— Богато? А щож то значить для мене двайцять коний? Я повинен би їх мати що найменше сорок; заєдно мушу наймати, а то менї не пристоїть!

— А щож ви так богато возите?

— Гм, всячину. Маю велику торговлю деревом, збіжем, набілом і вином. То всьо вожу.

— То ви й купець, не лиш взірцевий господар?

— От так про забавку! Щоби час сходив. Богато оно не приносить, пять тисяч річно. Не варта й говорити!

— Позвольте, але-ж то хороший заробок!

— Не потребую єго. Маю досить... Христоф!

— Зволите приказати, приказати?

— Отворити стодолу!

— Котру, прошу, котру?

— Котру небудь.... Мусите знати пане — прошу, чим ви є?

— Інжинір.

— Ага; мусите знати пане інжиніре, що маю десять стоділ, але то за мало, мушу лишати збіже в стогах на поли, а — то менї не пристоїть. Мушу ще три побудовати — цеголь маю досить. Маю також, щоби ви знали, дуже велику цегольню, зараз за селом, там за полем. Знаменитє поле, пшенична земля. Подивите ся, то зачудуєтесь!

І провівши єго ще по кількох стодолах, стайнях і хлївах показує єму по дорозї гарний голубник і псарню з кількома леґавими псами, та веде єго відтак воротами з подвіря.

Інжинір вже досить бачив і спішно єму поглянути на згарище. Але не може оперти ся так ласкавому чоловікови, котрий велїв упечи дві куропатви і на обід єго запросив.

Виходять на велику площу, де зложено множество будівляного дерева.

— Знаєте ся на дереві?

— Знаю ся.

— То знаєте, яку то цїну має?

— То що бачу, буде вартувати з десять тисяч.

— Десять тисяч! Дешевий пан. Я би єго за двайцять не дав, хоч менї на нїм нїчого не залежить. Мусите знати, що я винаймив від князя всї лїси.

— Справдї ви великий богач.... Але зайдім вже до Мікуляшка, менї так спішно!

— То поле тут таки моє. Пятьдесять кірців висїву. Таких нивок богато у мене.... Онтї два лани бачите? Мої. Недавно їх купив. Переплатив о дві сотки, але що то значить для мене! Я міг був виторгувати — але то менї не пристоїть!

— Таки так, пане бурмістре, однако тепер вже —

Але Вавра вже давно не знає нїчого о погорївшій хатї. Водить гостя сюди туди по полях, загородах, по селї і куди поглянеш, всюди є щось єго.

— Ось тут маємо кладовище.

— Бачу.

— Гарне кладовище.... Христоф!

дженє та щоби тим були усунені всї заподіяні доси рускому народови кривди; єсть то великої ваги інтерес держави, щоби для руского народу, котрий бл. памяти Архікн. Рудольф назвав „старим народом культурним", були утворені услівя до свобідного і успішного розвою культурного і економічного і щоби була переведена повна рівноправність. То суть ті основи мирного сожитя і спільного діланя, на котрі нове правительство кладе справедливо велику вагу. Коли-ж правительство поставило собі за ціль могучу, патріотично успособлену і солідарно поступаючу Австрию, то єсть то приказом конечности державної для него, усунути з дороги камені приткновеня на всході держави і взятись за вдоволяюче полагодженє рускої справи, котра сягає далеко поза границї монархії та впливає сильно на судьбу всходу Европи, стреміти до того зі всею силою і перевести. Будемо длятого ждати на діла нового правительства, котрі будуть могли виясните становище правительства супротив руского народу і після того будемо могли яко представителї того народу зазначити своє політичне становище.

## Перегляд полїтичний.

При вчерашнім доповняючім виборі посла до Ради державної з куриї більшої посілости виборчого округа Станіславів-Богородчани-Товмач-Бучач, голосувало 35 виборців. Гр. Войтїх Дїдушицкий одержав 34 голоси, дотеперішний посол Станислав Ценьский 1 голос. Вибраний послом ґр. Войт. Дїдушицкий.

На вчерашнім засїданю Палати послів вела ся дальша дискусия над заявленєм Правительства. Молодоческий пос. Зачек прилучив ся до висказу пос. Герольда о справі чеській. Посли Німцї Форегґер, Штайнвендер, Русс і ин. зазначили всї своє вижидаюче становище, Молодочехи прилучили ся до заявленя пос. Герольда. Однако дискусия вчера не скінчила ся і здає ся скінчить ся аж в понедїлок. Доси не певне, чи Є. Е. п. Президент міністрів забере в понедїлок голос.

Анґлїйскі часописи доносять, що між Росию а Япаном готово прийти до війни. Убита японьским сторонництвом королевої корейскої, котра стояла рішучо по сторонї Росиї, викликало в Петербурзї прикре враженє і Росия відповіла ультіматум, в котрім домагає ся привернення ладу в Кореї і відданя власти назад в руки короля, мужа убитої королевої, котрого зложено з престола, а вибрано на его місце брата его, сторонника Япану. Ультіматум російске принесло той успіх, що японьске правительство відкликало свого посла з Кореї і обіцяло строго покарати виновників убийства. Впрочім як пишуть згадані ґазети, обі сторони, т. е. Росия і Япан ладять ся до війни. Росия згромадила на границї Кореї кількадесять тисяч войска, між ним 30.000 піхоти і сто кількадесять пушок а у Владивостоцї стоїть 30 російских воєнних кораблїв. Япан ладить ся з своєї сторони. Здає ся, що Росия хоче окуповати Корею.

З Царгорода доходять дуже небезпечні вісти. Мали там відкрити заговор на житє султана, а в заговорі брали участь особи з найблизшого окруженя султана. Султан не припускає нікого до себе і підозріває, що хотять его скинути з престола а на его місце видвигнути брата его Магомед-Решада. Виїзд анґлійского амбасадора в тій важній хвили толкують тим, що й він не чує себе безпечним і в послїдних часах не мешкає в амбасадї, а в пристани на анґлїйскім кораблї.

## Новинки.

*Львів дня 26 жовтня 1895.*

— **Є. Е. кн. Евстахий Сангушко,** прибув з Відня до Гумниск.

— **Апостольский Нунций у Віднї,** Архієпископ Аліярді приймав в середу перед полуднем Впреосв. Митрополита львівского Сильвестра Сембратовича, котрий прибув до Відня в дорозї до Риму і замешкав у ОО. Редемптористів. Нунций відбув довшу конференцию з Впреосв. Митрополитом. Вже постановлена річ, що Архієпископ Сембратович одержить на однім з найблизших папских консисторів достоїньство кардинала.

— **Погорільцями Вишатич** заняв ся пос. Вахнянин враз з пос. Країньским, властителем погорівшого села. Оба посли вручили міністрови фінансів, дру Білиньскому меморіял, в котрім представлене сумне положенє Вишатичан і в котрім просять як о запомогу безповоротну для біднійших так і о безпроцентову позичку для лучше ситуованих селян. Міністер Білиньский прирік вдоволити прошеню послів і уділить одно і друге погорівшим селянам. В Вишатичах погоріло 197 нумерів з 432 будинками та з всїма припасами збіжевими і господарскими. 1005 душ знаходить ся без даху. Поміч державна буде як найскорше зреалізована.

— **Престіл православного митрополита в Чернівцях** має бути обсаджений вже в перших днях падолиста. Одна з черновецких часописий довідує ся, що митрополитом буде іменований дотеперішний ґенеральний вікарий і завідатель епархії о. Аркадий Чуперкович, а доданий єму буде яко ґенеральний вікарий архімандрит о. Иларион Филипович, теперішний ігумен монастиря в Сучавици. В складї консисториї мають також наступити зміни. В стан супочинку мають перейти архімандрити оо. І. Цуркан і Вас. Ілїясевич.

— **Холера.** Стан холери в краю з дня 24 с. м. представляє ся в такий спосіб: В повітї борщівскім в Мушкарові лишає ся на дальше в лїченю одна особа. — В повітї Каменецкім в Радехові лишило ся з попередних днів 4 недужих, занедужала 1 особа, виздоровіла 1, лишили ся в лїченю 4 особи. — В повітї перемискім в Перемишли остає в лїченю на дальше 1 особа, в Вильчи виздоровіла 1 особа, що остала з попередних днів. — В повітї сокальскім в Вишові були дві недужі особи, померла одна, остала в лїченю на дальше 1 особа. — В тернопільскім повітї в Буцневі була 1 особа, занедужали 2, лишили ся на дальше в лїченю 3 особи; в Кривках і Микулинцях остало на дальше по одній особі; — в Острові лишили ся з попередних днів 3 недужі особи, занедужала 1, виздоровіли дві, остали в лїченю дві особи; в Тернополи лишили ся з попередних днів три недужі особи, померла 1, остали на дальше в лїченю 2 особи; — в Воли мазовецкій лишають ся на дальше в лїченю три особи; — в Загробели одна. — В повітї теребовельскім в Малові лишили ся з попередних днів дві особи, занедужала одна, остає на дальше в лїченю три особи; — в Струсові остає на дальше в лїченю 1 особа. — Разом було недужих з попередних днів 26, занедужало 5, виздоровіли 4 особи, померли 2, остає в лїченю 25 осіб.

---

Христоф, що здалека іде за паном яко прибічна сторожа („чоловік не може знати, що стане ся — говорить Вавра — нинї тілько драбів волочить ся по сьвітї!") прибігає в одній хвили.

— Перескочити через паркан і отворити ворота на кладовище!

Входять і інжинїр мусить переглядати всї гарні памятники, камінні фіґури, хрести і статуї на гробах кождого небіжчика з Ваврового роду.

— А тепер поглянемо до пивниці. Мусите знати, що маю три великі пивниці, а в кождій по пятьсот бочок вина. Я сам дуже люблю вино. А ви нї?

— І я також, пане бурмістре!

— То мене тїшить, напємо ся при обіді. Я дуже радо пю вино і богато. Можу сказати, що в своїм житю вилив я у горло найменше тисяч ведер вина.... Але ходім, то не буде як пять мінут ходу.

Однако інжинїр утомлений ходом і спекою, цїлком умучений слуханєм безконечних оповідань о Вавровім богатстві опирає ся і каже коротко:

— Дякую, пане. Нинї бачив я вже досить. Будьте ласкаві піти вже до тої погорілої хати. Впрочім що я там в пивницях побачу?

— Що по-ба-чу? — кричить Вавра і стає на хвилю немов громом ражений. Такий інжинїр, котрий хто знає, чи має яку хатину — не хоче подивити ся на величезні пивниці з вином!

Дивить ся на інжинїра з якоюсь згірдною усьмішкою, розглядає ся довкола, свище переразливо і кличе:

— Христоф!

— Зволите, зволите?

— Завести ось того пана до Мікуляшків, що погоріли. Менї то не пристоїть!

І не попращавши, ба навіть не поглянувши на інжинїра, що стоїть, як опарений, хоч ледве може здержати сьміх, іде повільним, гордим кроком домів.

Там знов свище і кличе:

— Тимку!

Якийсь чоловік вибігає зі стайнї.

— Де конї того пана, що рано приїхав?

— У натій ттайни, латкавий пане!

Тимко не може вимавляти шипячих согласних.

— Проч з ними з нашої стайнї, до господи. Не пристоїть, аби були з нашими. Закликати шинкаря!

— Тинкар тут!

— Ага, шинкарю, тут є гість?

— Є, той інжинїр з Берна.

— Е, то кождий може прийти і сказати, що він інжинїр. Уважати! Чоловік би анї не увірив, яка дрань волочить ся нинї по сьвітї. А як би хотїв лишити ся тут на ніч, скажіть, що не маєте місця. Не пристоїть, щоби у мене дома спав чоловік, о котрім не знаю, хто він, що за один і чи має що!

І відтак гордо сопучи іде до своєї комнати, де по перебутих трудах спокійно відпочиває і заїдає з смаком вже упечені мягонькі куропатви та попиває знамените винце.

— Що він побачить на моїх пивницях та на моїм винї! Гм! — А я хотїв такого неотесу запросити на снїдане і на обід! Ну, то було би гарно! — Яка то нинї голота на сьвітї!

І відтак простягає ся вигідно на мягкій софці....

V.

Минула одинайцята перед полуднем.

Пан „бурмістр" Вавра сидить коло стола на мягкій канапці. Він саме що скінчив снїданє, котре правильно споживає перед обідом і вже лиш так для забавки обирає ще крильце з молодого куряти — а его око вже глядить за найновійшим лише що з почти принесеним числом якоїсь віденьскої гумористичної ґазети, улюбленої Ваврової ґазети. Як она уміє всьо висьмівати — то раз ґазета!

— Жінко!

На поклик Вbabри входить до комнати его жінка, поважна господиня, чисто і майже гарно одіта. І з еї лиця визирає гордість і самосьвідомість, хоч не так прикро і наглядно як у еї чоловіка.

— Чого хочеш?

— Віднести тарелї і здоймити ось ту опаску з ґазети. Менї то не пристоїть!

— Опаску здойму. А тарелї може винести дївчина. Касю!

До комнати входить стара, бридка женщина. Бере незручно тарелї, трохи їх не опустить на землю і виходить повільним кроком з хати.... Кість, котру Вавра добре не обібрав, вже в еї устах, котрі за тими незвичайними ласощами солодко затулюють ся.

— Пробі, прошу тебе жінко, пощо ти менї заєдно посилаєш перед очи тоту нечупайду! Я мало зі шкіри не вискочу від злости, як еї побачу, а то менї не пристоїть! Возьмиж преці яку молоду, хорошу дївчину, щоби на неї міг чоловік подивити ся!

Але Ваврова лише усьміхає ся і гадає: „Добре, добре; лише приказуй"!

Вавра скоро вхопив за ґазету і став читати.

— Ха, ха, ха! — почав нараз сьміятись.— Отто добре! За те мушу собі заплатити циґаро... Жінко, подай там яке циґаро і запали. Ха, ха, ха!

— Чого так сьмієш ся? — питає жінка подаючи єму циґаро і горючий сірник.

## Господарство, промисл і торговля.

### Всілякі товари.

(Дальше).

6. Сьвічки.

Сьвічки, у нас особливо сьвітло церковне становлять важний артикул торговельний.

Сьвічки роблять ся з лою, стеарини, парафіни і воску, або з мішанини стеарини з мягкою парафіною. Найдорожші сьвічки роблять із спермацету, товщу деяких звірят морских, але сї сьвічки не появлюють ся у нас в торговли і не мають для нас ніякого значіня.

Сьвічки лоєві, або лоївки не мають для корінної торговлї ніякого значіня, а для крамниць хиба мале. Сьвічки ті виробляє ся з волового лою, лїпші, бо твердші і білїйші з мішанини лою волового з баранячим. Лоївки робить ся в той спосіб, що бавовняні кноти силяє ся на лїски в рівних від себе віддаленях, а відтак мачає ся в розтопленім горячім лою. Роблять також відливані лоївки подібно як сьвічки стеаринові.

Сьвічки стеаринові. Стеарина есть то часть товщу звірячого або олію ростинного, котра або умисно робить ся на сьвічки або відходить при фабрикациї мила. Длятого звичайно фабрикация мила есть сполучена з фабрикациєю сьвічок стеаринових. Стеарина есть то біла, крихка маса, котру робить ся з лою в той спосіб, що на 5 частий лою і 8 частий води, огрітих парою, додає ся по троха розпущеного гашеного вапна, мішає ся заєдно і огріває ся через вісїм годин. В той спосіб зробить ся вапняне мило, а відійде від лою ґліцерина. До огрітого ще вапнянного мила додає ся вітриолю (квасу сїркового), котрий з вапном в милї робить ґінс, а лишає ся розтоплена нечиста стеарина, котра опісля ще раз перемиває ся вітриолем і водою. Коли відтак остигне, дає ся єї під праси і видушує ся з неї олеїну. Тепер лишить ся вже сама стеарина (з пальмітиною), котру опісля білить ся ще через кілька днїв на сонци, а відтак робить ся з неї сьвічки. Звичайно додають ще до стеарини мягкої парафіни і з тої мішанини виробляють т. зв. Аполлові сьвічки стеаринові (Віденьска фабрика стеаринових сьвічок Аполло).

При виробі сьвічок грає дуже важну ролю кніт. Чим чистїйший і рівнїйший в своїй довготї кніт, чим лїпше згарає без потреби обрізуваня его, тим він лїпший, тим лїпша сьвічка. Кноти до сьвічок роблять з бавовняних ниток скручених з собою або сплетених в потрійну косу. Плетені кноти суть лїпші, бо лїпше згарають, поодинокі нитки від него не віддїлюють ся в сьвіцї і не роблять ся т. зв. „злодїї“ (нитки, що при горіню вистають з боку і топлять сьвічку). Щоби кноти ще лїпше горіли, напускає ся їх бораксом.

Сьвічки стеаринові роблять ся лиш відливані. Форми до того роблять ся з мішанини цини і олова. Суть то рурки грубости сьвічок на однім кінци зовсїм отверті, а на другім закінчені стіжковато з маленькою дїркою, через котру пересилюєсь кніт. Форми ті вкладає ся рядами до скринок з подвійним дном отвертими кінцями до гори. До скринки напускаєсь пару, щоби форми огріти. Під сподом скринки знаходять ся ще цївки, на котрих суть навинені кноти. Скоро зверха налиє ся до форм стеарини, замикає ся зараз пару, щоби сьвічки борзо стигли; скоро вистигнуть, витягає ся їх з форм, а рівночасно тягне ся за ними й кніт з цївок і насилюєсь у форми. Сьвічки відтак відрізують ся а кноти придержують ся щипчиками. Готові сьвічки стеаринові полїрують а в декотрих фабриках білять ще на сонци.

Сьвічки парафінові. Парафіна есть то біла маса, котру виробляє ся з вугля брунатного, з торфу, з воску земного і з ропи нафтової. Сьвічки парафінові робить ся лиш відливані, хоч давнїйше роблено у нас і мачані, котрі однакож були дуже недоглїдні, бо лущили ся. Позаяк чисто парафінові сьвічки дуже гнуть ся, то домішують до парафіни ще й стеарини.

Сьвічки воскові робить ся звичайно в той спосіб, що над кітлом з розтопленим воском завішуєсь на обручи кноти і поливає ся їх воском. Рідко лиш робить ся виливані сьвічки а в такім случаю уживає ся скляних форм і кніт перетягає ся аж тожди, коли вже віск есть у формі. Грубі, воскові сьвічи церковні тячає ся рукою. Насамперед утачає ся віск грубости сьвічи, а відтак робить ся в нїм лїнїйову ровець аж до середини, вкладає ся кніт і залїплює воском.

Доброта сьвічок стеаринових зависить від доброти материялу, від кнота і від способу робленя. Чим твердший материял, чим труднїйше топить ся, тим лїпша сьвічка. Та сьвічка гірша, котра борше топить ся і скапує. Длятого то церковні сьвічки пробують на їх доброту в той спосіб, що дві однакові сьвічки але з двох ріжних фабрик запалюють рівночасно і уважають, котра борше згорить, ту що борше згорить уважають за лихшу. Добра стеарина на сьвіцї, коли єї нїгтем зіскробати, повинна розсипати ся, як порошок, а не здирати ся платочками. Також пробують сьвічки стеаринові на голос: коли ударити злегка одну сьвічку об другу, а голосу буде дзвінкий, то добрі; коли-ж голос глухий, то сьвічки лихі. Замість сьвічок з білого воску, продають иноді сьвічки з цересини, маси зовсїм подібної до воску, котру виробляють із земного воску. В сїмдесяти роках висилали наші жиди великими масами цересинові сьвічки замість воскових до Росиї, де по церквах не вільно уживати инших сьвічок лиш воскових; аж остаточно люди спостерегли ся на обманьстві. При більшім закупні сьвічок треба добре зважати на вагу, бо часом дїють ся обманьства.

7. Нафта.

В многих сторонах на нашім Підгірю, а так само в Росиї на Кавказї, коло міста Баку, в північній Америцї і в многих инших сторонах добуває ся з під землї ропа нафтова, з котрої роблять нафту. Звідки там взяла ся та ропа, на то суть всїлякі здогади, з котрих найлїпший і найпевнїйший есть проф. Енґлера з Карльсруге. Він каже, що в тих місцях, де нинї добуваєсь ропа нафтова, були колись моря, а в них на однім місци дуже богато всїляких звірят морских. Як з всїляких ростин присипаних намулом зробив ся по многих тисячах лїт вуголь камінний, так із звірят морских зробилась ропа нафтова. Сей здогад есть тим імовірнїйший, що дїйстно удало ся недавно зробити з риб рід олїю дуже подібного до нафти.

Ропа нафтова есть темно-брунатна, аж чорна як смола. Єї добувають в той спосіб, що в місцях, де сподївають ся єї знайти, вертять землю дуже глубоко. Ропа в проверченій дїрі підходить тогди під верх, а иноді бухає так величезною струєю, що заливає цїлі поля. Ропа нафтова має в собі богато всїляких олїїв, з котрих деякі дуже легко улїтають у воздух і можуть дуже легко і нагло запалювати ся, так, що в наслїдок того настає вибух. Через дестиляцию ропи можна ті олїї один за другим віддїлити від себе, аж остаточно дїйде ся до олїю званого нафтою, котрим можна дуже добре сьвітити. Через дестиляцию ропи дїстає ся насамперед: етер нафтовий або ріґолен, котрого уживають яко лїку від ревматизму і до розпусканя кавчуку; відтак бензину, котрої уживають до чищеня плям; лїґроїна, до сьвітленя; олїй до чищеня машин; нафта, мазь, а наконець лишає ся в кітлї маса подібна до вугля, котрої уживають за топливо.

---

— То знаменита істория! Слухай. В Лінци якийсь богатий, скупий чоловік хотів віддати дочку — без віна. Зловив вправдї якогось молодого хлопця і той оженив ся та віна не взяв, але того самого дня утїк з материю дочки, що забрала з собою гроші.

— Боже, що то вже на сьвітї не дїє ся — дивує ся жінка — як би менї щось такого стало ся.

— Не бій ся, стара! Тобі вже щось подібного не стане ся!

Ваврова хотїла вже щось на то відповісти, коли отворили ся двері і до комнати війшов зі одинак, молодий панич Йосиф.

— Ну, шо там! — спитав старий Ваврa.— Вже готові? Лишенцї вже від'їхали?

— Ще нї. Від'дуть аж пополудни.

— То ти преці міг там ще лишити ся хоч до обіду. Чоловік мусить же доглянути. Я пішов би сам, але то менї —

— Ет, не треба; там є старий Себастиян, на того можемо спуститись!

— Ага, старий Себастиян; ну, то правда. І став знов вичитувати ґазету, надіючись найти ще що цікавого.

— Ха, ха, ха! — сьміяв ся заєдно пять разів на мінуту.

— Татуню! — відозвав ся Йосиф — хочу з вами дещо поговорити. Добре що й ви тут мамо. То нас всіх дотикає.

— Що стало ся? — крикнула мати налякана поважним голосом сина.

— Може яке нещастє? — спитав і отець.

— Вже щось такого буде!... Я вже то рано казала, що мусить щось стати ся. Гуси не хотїли їсти, і то ті найлїпші — а то злий знак!

— Гуси, гуси? — питає Ваврa наполоханий. — А що менї стало ся: менї нї з сего нї з того розвязала ся нинї рано підвязка від штанів....

— Боже, що стало ся, Осипунцю, кажи!

— Може корови понапасали ся конюшини?

— Чи кінь зломив ногу?

— Потопили ся вепрі?

Йосиф мимохіть усьміхнув ся.

— Не бійте ся, нема ніякого нещастя!

— Слава-ж тобі Господи!

— І чого ти нас лякаєш? — бурмотів отець. — Навіть тої ґазети не може чоловік спокійно перечитати!

— Але щось стане ся!

— Ну, то говори-ж вже раз!

— Татуню, кілько вам було лїт, як ви женили ся?

— Двайцять сім.

— То тепер на сьвітї йде всьо скорше і чоловік може оженити ся вже в двайцятім пятім роцї. Як кажете?

— Про мене, нехай люди женять ся, як лише зі школи вийдуть.... Але тепер дай менї спокій, най хоч дочитаю....

— Пождїть лишень. Бачите, що лиш не видко, буде менї двайцять пять лїт —

— Боже, як той час біжить! — сказала мати.

— І що з того? Заки побачиш Авраама, то з'їш не один кусник хлїба! — сказав отець до сина.

— Та я знаю і тому хочу собі той довгий час якось приємно скоротити.

— Я порадив би тобі, от, передплати собі тоту ґазету; — посьміяв ся здорово!

— Якось ми то лїпше зробимо, татуню!

— Рад би я знати, як може чоловік —

— Одним словом, — я оженю ся!

**(Дальше буде).**

---

## Телеґрами.

**Відень** 26 жовтня. Митрополит Сильвестер Сембратович виїхав вчера з 11 сьвящениками з Відня до Риму.

**Софія** 26 жовтня. Зачувати, що Стоїлов хоче подати ся до димісиї внаслїдок непорозумінь між членами кабінету.

**Царгород** 26 жовтня. В Ерзерумі прийшло знов до забурень. Турки убили 60 Вірмен.

## Надіслане.



**За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.**

# ІНСЕРАТИ.

## ГАЛИЦКИЙ БАНК КРЕДИТОВИЙ

почавши від 1 лютого 1890 поручає

**4% Асигнати касові**

з 30 дневним виповідженєм

**3½% Асигнати касові**

з 8 дневним виповідженєм, всїже згодячі ся в обігї

**4½% Асигнати касові**

з 90 дневним виповідженєм, будуть опроцентовані почавши від дня 1 мая 1890 по 4 проц. з дневним терміном виповідженя.

Львів, дня 31 сїчня 1890. 7 **Дирекция.**

## Осїнь 1895.

**До Поважних Гостий.**

Щоб уникнути всяких похибок, повідомляємо, що філїя наша **готових уборів мужеских** і для хлопців знаходить ся **лише при ул. Ягайлоньскій ч. 2.**

Убраня мужескі від 12 зр. до 35. Пальтоти зимові від 14 зр. до 48. Всьо після найновійшої моди. Цїни дуже приступні.

З високим поважанем

**Віктор Тірінґ і Братя з Відня**

89 у Львові ул. Ягайловська.

## Готель Вікторія

**Львів ул. Гетманьска**

Комнати з постелию від 80 кр. на добу і більше.

**Реставрация** в тім самім готелю у власнім заряді. Пиво лиш пільзневьске поручає ласкавим взглядам

**І. Войсе** 13

властитель готелю реставрації.

## Торговля чаю
# ВОЛЯ
**в Гранд-готелю**

**пасаж Гавсмана,**

**Львів.** 78

## Запрошене
**на звичайні загальні збори**

## Повітової Торговлї у Львові*)

товариства зареґістрованого з ограниченою порукою, котрі відбудуть ся ві второк, 5 падолиста 1895 о 5 годинї пополудни, в льокалю Ради повітової у Львові, при улици Паньскій 21.

ПОРЯДОК ДНЕВНИЙ:

1. Справоздане Дирекциї з дїяльности і рахунків за перший і другий рік адмінїстрацийний.
2. Справоздане комисиї ревізийної, і внесене в предметї удїленя Дирекциї абсолюториї.
3. Внесеня Ради надзираючої, що до зміни статута і фірми Товариства.
4. Вибір Ради надзираючої.
5. Затверджене вибору Дирекциї.

З ухвали Ради надзираючої Повітової Торговлї у Львові, товариства зареґістрованого з ограниченою порукою.

Львів, дня 8 жовтня 1895. 92

Предсїдатель: *Володислав Теренкочий.*

Секретар: *Др. Казимір Чарнік.*

**Увага.** Понеже скликані на день 22 жовтня с. р. збори не відбули ся за-для недостаточного числа присутних, протоє — після приписів §. 40 статутів скликані сим на день 5 падолиста 1895 збори будуть в праві ухвалити зміну статутів **без взгляду на число присутних членів.**

## Бюро оголошень і дневників
приймає
## ОГОЛОШЕНЯ
до всїх дневників

# ВІДЕНЬСКА ФАБРИКА АМАЛЇЇ

поручає

найновійше патентоване начинє кухонне з вні ґальванїчно нїкльоване, у внутрі повлечене чистою і дуже тревалою емалїєю.

# До набутя у Івана Шумана у Львові

площа Бернардиньска і у всїх більших торговлях зелїза.

# С. Кельсен у Відни

поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм. — Збірники на воду. — Комплетнї уряджения купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

**Заступники для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ**

# Львів ГАМЕЛЬ і ФАЙГЕЛЬ Коперника 21.

**На жадане висилає ся катальоґи.**

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.